

vi derved en Memme paa dem, og derfor vilde vi lade Fæstningsværkerne staae, indtil de godvillig finde sig i at give en Erstatning for Byggeretten. Dette havde efter min Mening ikke været smukt, men det havde maaskee været retligt. Staten kunde ogsaa fordrø at stille sig paa det Punkt, at den sagde: Vel nedlægge vi nu Fæstningsværkerne, men vi vilde holde Sagen saaledes, at vi mulig kunne opføre Fæstningsværker paa det samme Sted, og derfor kunne vi ikke finde os i, at Indskrænkningen bortfalder. Dette vilde ganske vist være af tvivlsom retlig Betydning, men det vilde i ethvert Tilfælde ikke være loyalt. Regjeringen derimod tager det fuldkomment loyalt efter dette Udkaft; den siger: Fæstningsværkerne nedlægges definitivt, og vi agte strax at lade bygge paa den Grund foran; der er altsaa ikke Tale om, at der senere hen i Tiden vil blive opført Fæstningsværker der paany. Men naar Sagen staaer saaledes, kan jeg rigtignok ikke see rettere, end med de ærede Medlemmer for Kjøbenhavn's 5te Valgkreds (Wille) og Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) at saa maae Indskrænkningerne uden videre og eo ipso bortfalde. De Indskrænkninger, der er Tale om her, have jo været af forskjelligt Omfang til de forskjellige Tider; der har været Tider, da Staten har forbudt al Bygning der; der har været andre Tider, da Staten endogsaa har været tilbøjelig til at begunstige Opførelsen af Bygninger der; jeg sigter til Tiden efter 1757; der har været Tider, da Staten aldrig nægtede Sanction paa Bygninger, som vare overeensstemmende med visse foreskrevne Regler; det var navnlig i Tiden fra 1810—1850. Men hvorledes det end har været stillet, det har altid været saa, at Indskrænkningerne ere gaaede ud paa, at der ikke maatte bygges „Fæstningen til Præjudice“, som det hedder; det er de Ord, som staae i det ældste Document-Reskript af 4de Juni 1661, og som ere bleve saa stærkt urgerede. I de senere Bestemmelser, som jeg ikke skal gennemgaae enkeltviis, hedder det, at der ikke maa bygges i en vis Afstand fra Fæstningen eller i saa og saa stor Afstand fra Boldene, kort sagt bestandig under Forudsætning af, at Boldene staae bestandig, en Indskrænkning, der ikke gaaer paa Andet, end at Bygninger ikke maae findes

i en vis Afstand fra Fæstningen eller Bolden. I Forordningen 13de October 1824, som er den seneste Bestemmelse derom, ere Udtrykkene ikke valgte saaledes. Man havde i 1810 fundet det rigtigt, fremfor at sætte en vis Aflængde udenfor Fæstningen, at bestemme Demarcationslinien paa en nøjagtig Maade, saa at det tydeligt fremtraadte, hvor den netop skulde gaae, og dertil henholder Forordningen 13de October 1824 sig, naar den siger, at indenfor denne Demarcationslinie maa der ikke opføres Bygninger af Grundmuur, andre Bygninger kan der ventes Approbation paa fra Demoleringscommissionen, altsaa nu Ingenieurcorpset eller Krigsministeriet, under Betingelse af, at de vare paa den og den Maade; men ligesom det i Præmisserne hedder, at „Kongen har fundet det tjenligt at samle og tildeels nærmere bestemme de Forskrifter, som, med Hensyn til Hovedstadens Forsvar, ere givne“ o. s. v., saaledes hedder det i § 5, at „det følger af sig selv, at hvor efter Anordningerne andre Autoriteters Samtykke behøves, bliver samme, under tilbørligt Ansvar, at erhverve, uden at den fra Demolerings-Commissionens Side givne Tilladelse, som alene har Hensyn til, hvad der med Hensyn til Forsvarsvesenet er at iagttage, fritager for at efterkomme, hvad Anordningerne ellers, i andre Diemed, have foreskrevet.“

Der er altsaa ogsaa deri udtrykt den samme Tanke: Indskrænkningen er kun, at der ikke maa bygges „Fæstningen til Præjudice“, men heraf synes det da at maatte blive en Følge — hvad ogsaa er anerkjendt gjentagne Gange, endogsaa idag af den høitærede Krigsminister — at, forsaavidt disse Indskrænkninger have alene et offentligretligt Grundlag, forsaavidt de ikke have et privatretligt Fundament, forsaavidt de hvile alene paa det offentligretlige Grundlag, som Lovbestemmelserne give, maae de bortfalde, naar det offentlige Diemed, for hvilket de ere foreskrevne, bortfalder. Det er jo nemlig en Sætning, man altid erkjender, at hvor der af Hensyn til et eller andet offentligt Formaal er foreskrevet Indskrænkninger i Eiendomsretten, der maa, naar dette offentlige Formaal ikke længere antages at være nødvendigt eller hensigtsmæssigt, naar man altsaa bestemmer sig